

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА**

**ПОСЛЕРЕВИЗИОНИ ИЗВЕШТАЈ О МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА
МИНИСТАРСТВА ТРГОВИНЕ, ТУРИЗМА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА,
Београд
по извршеној ревизији правилности пословања за 2018. годину
у делу који се односи на јавне набавке, доделу субвенција правним лицима
и преузимање и евидентирање обавеза**

**Број: 400-1117/2019-06/13
Београд, 2. новембар 2020. године**

Садржај:

1. УВОД.....	2
2. НЕПРАВИЛНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА	2
2.1. Додела субвенција правним лицима.....	2
2.1.1. Додела de minimis државне помоћи у виду субвенција	2
2.1.2. Додела субвенција за пројекте развоја туризма.....	4
3. МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА	6

1. УВОД

Државна ревизорска институција издала је Извештај о ревизији правилности пословања Министарства трговине, туризма и телекомуникација за 2018. годину у делу који се односи на јавне набавке, доделу субвенција правним лицима и преузимање и евидентирање обавеза број: 400-1117/2019-06/9 од 2. децембра 2019. године Државна ревизорска институција (у даљем тексту Институција) у којем је навела закључке и налазе.

С обзиром да све откривене неправилности нису биле отклоњене у току ревизије Институција је од субјекта ревизије захтевала достављање одазивног извештаја.

Министарство трговине, туризма и телекомуникација (у даљем тексту: Министарство) је у остављеном року од 90 дана доставило Одазивни извештај, који је потписало и печатом оверило одговорно лице.

У Одазивном извештају су приказане мере исправљања утврђених неправилности. У послеревизионом поступку смо прегледали одазивни извештај и оценили његову веродостојност и оценили да ли су мере исправљања задовољавајуће.

У овом извештају:

- приказујемо неправилности које су обелодањене у извештају о ревизији за које је захтевано предузимање мера исправљања,
- резимирамо предузете мере исправљања и
- дајемо мишљење о томе да ли су мере за исправљање стања, исказане у одазивном извештају, задовољавајуће.

2. НЕПРАВИЛНОСТИ И МЕРЕ ИСПРАВЉАЊА

ПРИОРИТЕТ 1

2.1. Додела субвенција правним лицима

2.1.1. Додела de minimis државне помоћи у виду субвенција

2.1.1.1. Опис неправилности

Министарство је доделило de minimis државну помоћ у виду субвенција у укупном износу од 18,81 милиона динара за: развој бањског туризма; очување и развој традиционалних заната, и подстицање унапређења организованог туристичког промета страних туриста на територији Републике Србије, али није донело одлуку о оправданости доделе de minimis државне помоћи и није у писаној форми обавестило корисника државне помоћи о томе да му додељује de minimis државну помоћ, нити је после доделе доставило Комисији за контролу државне помоћи попуњену Табелу доделене de minimis државне помоћи, што није у складу са чланом 95д ст. 1, 2 и 5 Уредбе о правилима за доделу државне помоћи.

2.1.1.2. Исказане мере исправљања

Министарство је навело у Одазивном извештају: да је донело одлуке о оправданости доделе de minimis државне помоћи, у писаној форми обавестило кориснике о томе да му се додељује de minimis државна помоћ и доставило Комисији за контролу државне помоћи

попуњене табеле о додељеној *de minimis* државној помоћи; да је у вези са субвенцијама за очување и развој традиционалних заната донело Одлуку о оправданости *de minimis* државне помоћи о додели субвенција за очување и развој традиционалних заната у Републици Србији у 2019. години број 401-00-02153/1/2019-04 од 23. децембра 2019. године и Решење о додели субвенција за очување и развој традиционалних заната у 2019. години број 401-00-2153/2019-04 од 23. децембра 2019. године, али, због штрајка поште и затварања Система за извршење буџета од 16. децембра 2019. године и немогућности његовог каснијег отварања, није дошло до исплате субвенција у 2019. години; да корисници нису обавештени, с обзиром да се у 2020. години још нису стекли услови за исплату субвенција, што ће урадити када се буду стекли услови за исплату и да ће након исплате доставити табеле о додељеној *de minimis* државној помоћи Комисији за контролу државне помоћи.

Министарство је у поступку ревизије Одазивног извештаја доставило Институцији објашњење од 26. октобра 2020. године у вези са субвенцијама за очување и развој традиционалних заната. У објашњењу је наведено, између осталог, да услед неизвесности исплате субвенција и потешкоћа за отварање Система за извршење буџета – ИСИБ, потенцијални корисници *de minimis* државне помоћи „нису били обавештени писменим путем, тј. нису им додељена решења о додели субвенција“. Министарство је даље истакло, да је накнадно обавестило Комисију за контролу државне помоћи достављањем попуњене *de minimis* табеле са назнаком да до исплате преузетих обавеза није дошло, као и да није у текућој 2020. години, услед пандемије корона вируса и свих осталих околности које су уследиле, расписало нови конкурс за доделу ових субвенција, нити је извршило плаћање по спроводеном конкурсном средствима из 2020. године, тако да су средства по овом основу остала неутрошена.

Докази:

а) за доделу de minimis државне помоћи на основу Уредбе о условима и начину доделе и коришћења кредитних средстава за подстицање квалитета туристичке понуде¹:

- Одлука о оправданости доделе de minimis државне помоћи број 110-00-72/2018-08 од 10. октобра 2019. године,

- Обавештења о додели државне помоћи за 14-оро корисника, сачињена у периоду од 10. октобра до 23. децембра 2019. године и

- Два дописа број 401-00-01943/2019-08 од 10. октобра 2019. године и 23. децембра 2019. године, којима Министарство доставља попуњене Табеле додељене de minimis државне помоћи Министарству финансија - Комисија за контролу државне помоћи (у Табелама су кредитна средства наведена као инструмент доделе de minimis државне помоћи);

б) за доделу de minimis државне помоћи у виду субвенција за очување и развој традиционалних заната:

- Одлука о оправданости de minimis државне помоћи о додели субвенција за очување и развој традиционалних заната у Републици Србији у 2019. години број 401-00-02153/1/2019-04 од 23. децембра 2019. године (додела субвенција у укупном износу од 8.000.000 динара на основу Закључка Владе РС број 401-11600/2019 од 21. новембра 2019. године, којим је усвојен Програм за очување и развој традиционалних заната којим се утврђује распоред и коришћење субвенција за пројекте за очување и развој старих заната),

- Решење о додели субвенција за очување и развој традиционалних заната у 2019. години број 401-00-2153/2019-04 од 23. децембра 2019. године,

- Објашњење Министарства од 26. октобра 2020. године достављено Институцији у вези са субвенцијама за очување и развој традиционалних заната и

¹ „Службени гласник РС“ број 6/19

- Допис број 401-00-00429/2020-02 од 12. јуна 2020. године којим се доставља Комисији за контролу државне помоћи табела *de minimis* државне помоћи (у прилогу је поменута табела у којој је назначено да субвенције нису исплаћене);

в) за додељену *de minimis* државну помоћ у виду субвенција на основу Уредбе о условима и начину доделе и коришћења средстава за подстицање унапређења организованог туристичког промета страних туриста на територији Републике Србије²:

- Одлука о оправданости доделе „*de minimis*“ државне помоћи број 011-00-00004/2019-08 од 20. новембра 2019. године,

- Два Обавештења од 25. децембра 2019. године: број 401-00-02099/2019-08 упућено Туристичкој агенцији „Glob Metropolitan tours“, Београд и број 401-00-02091/2019-08 упућено Туристичкој агенцији „TOP TOURS NT Company“, Београд, којим их Министарство обавештава да им је исплаћена „*de minimis*“ државна помоћ и

- Два дописа 110-00-04/2019-08 од 26. децембра 2019. године којима Министарство доставља попуњену Табелу додељене „*de minimis*“ државне помоћи Комисији за контролу државне помоћи и Министарству финансија - Одељење за контролу државне помоћи.

2.1.1.3. Оцена мера исправљања

Описану меру исправљања оцењујемо као задовољавајућу.

2.1.2. Додела субвенција за пројекте развоја туризма

2.1.2.1. Опис неправилности

У поступку ревизије нису нам пружени докази да је Комисија Министарства приликом вредновања поднетих пројеката по којима су одобрена средства субвенција у износу од 224,62 милиона динара применила критеријуме за коришћење бесповратних средстава утврђене Програмом распореда и коришћења субвенција и дотација намењених за пројекте развоја туризма у 2018. години, нити су нам пружени докази на који начин је Комисија утврдила учешће средстава Министарства у финансирању вредности поднетих пројеката. Министарство није утврдило елементе критеријума за оцену пројеката, ни методологију за доделу бодова која омогућава накнадну објективну проверу оцењивања пројеката и утврђивање учешћа средстава Министарства у финансирању пројеката.

2.1.2.2. Исказане мере исправљања

Министарство је у Одазивном извештају навело да је донело Директиву о начину поступања у вези реализације бесповратних средстава одобрених Законом о буџету за пројекте развоја туризма број 110-00-125/2019-08 од 20. децембра 2019. године, у којој су утврђени елементи критеријума за оцену пројеката и методологија за доделу бодова која омогућава накнадну објективну проверу оцењивања и утврђивање учешћа средстава Министарства у финансирању пројекта.

Увидом у наведену Директиву, утврђено је да су наведени називи осам критеријума, без описа шта сваки од критеријума представља и на шта се конкретно односи критеријум, као и без одређивања елемената критеријума и начина вредновања тих елемената, тј. без одређивања методологије за доделу бодова за сваки елемент критеријума, која би омогућила накнадну, објективну проверу оцењивања пројеката/пријава.

У поступку ревизије Одазивног извештаја, Министарство је доставило на увид текст Конкурса за доделу субвенција и трансфера намењених за пројекте развоја туризма у 2020.

² „Службени гласник РС“ број 6/19

години, који је објављен на интернет страницама Министарства 13. јануара 2020. године и еУправе.

Министарство је донело, у току поступка ревизије Одазивног извештаја, нову Директиву о начину поступања у вези реализације бесповратних средстава одобрених Законом о буџету за пројекте развоја туризма број 110-00-125-1/2019-08 од 27. октобра 2020. године. У Директиви је наведено шест критеријума за доделу средстава субвенција и трансфера, опис критеријума, поједини елементи критеријума и њихово појединачно вредновање, и то:

1) Степен усклађености пројекта са Стратегијом развоја туризма у РС, подељен на два елемента: а) Дестинације од значаја за развој туризма (бодовање: да - 10 и не - 0) и б) Развој туристичког производа (бодовање: да - 10 и не - 0),

2) Усклађеност пројекта са савременим и актуелним трендовима од значаја за развој Републике Србије као конкурентне туристичке дестинације (бодовање: није усклађено - 0, делимично усклађено - 15 и усклађено - 30),

3) Значај пројекта за одрживи економски и одрживи развој локалне заједнице (бодовање: мали - 0, средњи - 5 и велики - 10),

4) Значај пројекта за развој туризма у локалној заједници (бодовање: мали - 0, средњи - 15 и велики - 30),

5) Предвиђеност суфинансирања пројекта из других извора: сопствених прихода, буџета Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, фондова ЕУ, донација, легата, кредита и друго (бодовање: да - 5 и не - 0) и

6) Испуњеност уговорних обавеза подносиоца захтева за средства одобрена у ранијем периоду (бодовање: да - 5 и не - 0).

Директивом је утврђено да је максималан број бодова по пројекту 100. Оцењивање се врши на следећи начин: оцена 1 за 1 - 10 бодова, оцена 2 за 11 - 20 бодова, оцена 3 за 21 - 30 бодова, оцена 4 за 31 - 40 бодова, оцена 5 за 41 - 50 бодова, оцена 6 за 51 - 60 бодова, оцена 7 за 61 - 70 бодова, оцена 8 за 71 - 80 бодова, оцена 9 за 81 - 90 бодова и оцена 10 за 91 - 100 бодова. Одређено је да вредновање пројеката врши комисија, коју решењем образује министар надлежан за послове туризма, тако што сваки члан комисије оцењује пристигле захтеве, односно пројекте јединственом оценом по свим критеријумима у распону од 1 до 10. Утврђено је учешће средстава Министарства, и то: учешће до 50% укупне вредности пројеката промоције, едукације и тренинга у туризму, а учешће до 100% укупне вредности инфраструктурних пројеката у туризму. За пројекте оцењене просечном оценом 6,00 и више, чланови комисије усаглашено утврђују јединствени износ средстава за њихово финансирање, тако што се пројекти који добију просечну оценоу између 9,00 и 10,00 финансирају до 100% или до 50% у зависности од врсте пројекта, пројекти који добију просечну оценоу између 8,00 и 8,99 финансирају до 80% или до 40% у зависности од врсте пројекта, пројекти који добију просечну оценоу између 7,00 и 7,99 финансирају до 60% или до 30% у зависности од врсте пројекта и пројекти који добију просечну оценоу између 6,00 и 6,99 финансирају до 50% или до 20% у зависности од врсте пројекта. Пројекти који добију просечну оценоу нижу од 6,00 неће бити финансирани.

Министарство је доставило Институцији објашњење од 27. октобра 2020. године у којем је, између осталог, наведено да се, у зависности од дефинисаних приоритета, савремених и актуелних трендова на међународном и домаћем туристичком тржишту, врши приоритизација пројеката који ће бити финансирани. Даље се појашњава, да су у вези са вредновањем пројеката, односно одређивањем износа средстава којим Министарство учествује у (су)финансирању пројеката, Директивом одређени максимални процентуални износи који се додељују поднетим пројектним захтевима у односу на тражена средства, као и да нису одређени минимални процентуални износи средстава за додељивање у односу на тражена средства подносиоца захтева, имајући у виду ограничена буџетска средства расположива за (су)финансирање пројеката. Уколико би Директивом био одређен и минимални процентуални износ средстава, на основу вишегодишњег искуства, дошло би до

пробијања расположивог буџета, јер се сваке године пријави велики број висококвалитетних и значајних пројеката, који не могу у потпуности да се (су)финансирају, због чега се већина оваквих пројеката (су)финансира фазно, у две и/или више година због недовољно расположивих буџетских средстава.

Докази:

- Директива о начину поступања у вези реализације бесповратних средстава одобрених Законом о буџету за пројекте развоја туризма број 110-00-125/2019-08 од 20. децембра 2019. године,

- Конкурс за доделу субвенција и трансфера намењених за пројекте развоја туризма у 2020. години,

- Директива о начину поступања у вези реализације бесповратних средстава одобрених Законом о буџету за пројекте развоја туризма број 110-00-125-1/2019-08 од 27. октобра 2020. године и

- Објашњење Министарства од 27. октобра 2020. године достављено Институцији у вези са одређивањем висине средстава Министарства у (су)финансирању пројеката развоја туризма.

2.1.2.3. Оцена мера исправљања

Описану меру исправљања оцењујемо као задовољавајућу.

3. МИШЉЕЊЕ О ИСКАЗАНИМ МЕРАМА ИСПРАВЉАЊА

Прегледали смо Одазивни извештај који је поднео субјект ревизије. Оценили смо да је Одазивни извештај, који је потписало и печатом оверило одговорно лице субјекта ревизије, веродостојан.

Вредновање мера исправљања смо оценили на основу њиховог описа и достављене документације. Сматрамо да смо добили довољне и одговарајуће доказе да можемо изрећи мишљење да ли су мере исправљања задовољавајуће.

Оцењујемо, да су мере исправљања, описане у одазивном извештају који је поднео субјект ревизије задовољавајуће.

Генерални државни ревизор

др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
2. новембар 2020. године